

Київський національний університет культури і мистецтв

КАФЕДРА ДИЗАЙНУ І ТЕХНОЛОГІЙ

	Назва дисципліни	Візуальні й інтерактивні мистецтва
	Рівень вищої освіти	третій (освітньо-науковий), PhD
	Галузь знань	03 Гуманітарні науки
	Спеціальність	034 Культурологія
	Освітньо-наукова програма	Культурологія
	Форма навчання	денна
	Адреса викладання	вул. Євгена Коновальця, 36
	Кафедра, за якою закріплена дисципліна	кафедра дизайну і технологій
	Семестри	III
	Обсяг	Загальна кількість годин
		120
		Кількість кредитів
		4
		Лекції
		26
		Самостійна робота
	94	
	Форма звітності	Екзамен (III семестр)
	Тип дисципліни (обов'язкова/вибіркова)	Блок Б (вибіркова)
	Мова навчання	Українська
	Викладачі	Шандренко Ольга Миколаївна
	Контактна інформація	kaf_do_fdir@ukr.net kaf_ds_fdir@ukr.net
	Програма дисципліни	

ЗАГАЛЬНИЙ ОПИС ЗМІСТУ ДИСЦИПЛІНИ

Курс спрямовано на поглиблення теоретичної бази для вивчення візуальних інтерактивних мистецтв та практичне застосування засобів художньої виразності в науковій та практичній роботі здобувачів ступеня доктора філософії (PhD).

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета: набуття студентами знань щодо сутності інтерактивності дизайн-проектів та творів мистецтва, оволодіння практичними навичками аналізу таких проектів з точки зору їх інтегрованої сутності та необхідності застосування міждисциплінарних знань при їх реалізації.

Завдання: оволодіння розумінням сутності інтерактивного мистецтва; оволодіння основними поняттями та характеристиками інтерактивності; набуття знань та розумінь щодо сучасних візуальних інтерактивних мистецтв: перформанс, хеппінг, акція; знайомство з творчістю митців які створюють об'єкти інтерактивного мистецтва; освоєння техніки поетапного виконання проектних завдань із використанням принципів інтерактивності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни аспіранти повинні набути такі програмні компетентності:

загальні:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність до самостійного формування й неперервного удосконалення системного наукового і загального культурного світогляду;
- здатність діяти на основі етичних кодексів і професійної етики науковця, на засадах науковості та толерантності;

фахові:

- здатність до побудови та аргументованого представлення культурологічного наративу, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових знань;
- здатність до наукового аналізу культурних явищ, практик та процесів із використанням різних методологічних підходів;
- здатність аналізувати та критично оцінювати сучасні концепції культурології, а також тенденції розвитку культурологічної теорії;
- здатність апробувати результати культурологічних досліджень, популяризувати й поширювати їхні результати.

Результати навчання за дисципліною:

- здійснювати наукове дослідження згідно з основоположними принципами наукового пізнання;
- здійснювати пошук, обробку та аналіз інформації з різних джерел;
- здійснювати формування й неперервне удосконалення власного наукового і культурного світогляду;
- діяти на основі етичних кодексів і професійної етики науковця, принципів академічної доброчесності і високої академічної культури;
- володіти категоріальним апаратом сучасної культурології задля

формування належного рівня культурної та культурологічної компетентності, вміння кваліфіковано відобразити результати власних наукових досліджень культурного виміру соціогенезу у відповідних теоретичних формах;

- аналізувати культурні явища, практики та процеси із застосуванням різних теоретичних підходів, методів і методик;
- аналізувати, обґрунтовувати й критично оцінювати сучасні концепції культури та провідні тенденції розвитку культурологічної теорії та культурних практик;
- впроваджувати результати культурологічних досліджень у практику, популяризувати й поширювати їхні результати.

Міждисциплінарні зв'язки: «Історія мистецтва», «Психологія художньої творчості».

Програма навчальної дисципліни складається з таких **розділів:**

1. Візуальні мистецтва в контексті інтерактивності.
2. Художньо-образні проблеми інтерактивності в сучасних практиках

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН КУРСУ

РОЗДІЛ 1. ВІЗУАЛЬНІ МИСТЕЦТВА В КОНТЕКСТІ ІНТЕРАКТИВНОСТІ

ТЕМА 1.1. ІНТЕРАКТИВНЕ МИСТЕЦТВО. ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ ТА ХАРАКТЕРИСТИКИ ІНТЕРАКТИВНОСТІ

Основні поняття інтерактивності. Інтерація в мистецтві. Ідеї інтерактивності в мистецтві. Мапа заснування інтерактивності за Ришардом Ключинським: кінетичне мистецтво, мистецтво дії, мистецтво інсталяції, мистецтво цифрових медіа і концептуальне мистецтво.

Дослідження пізнавальної функції інтерактивності за Джоржом Мідом. Інтераціонізм в роботах М.Куна, Т. Шибутані. Основні цілі інтерактивності в мистецтві.

Характеристики інтерактивності. Відмінності інтерактивного мистецтва від традиційних форм мистецтв. Інтерактивність розуміється як діалог між художнім твором і учасником (глядачем). На відміну від традиційних форм мистецтв, в яких взаємодія відбувається переважно на ментальному рівні, інтерактивність передбачає вплив різних типів навігації, які виходять за рамки чисто психологічної активності, здійснювати вклад у витвір мистецтва. Інтерактивне мистецтво – жанр мистецтва, в якому глядачі якимось чином приймають участь, впливаючи на визначення результату. Перші приклади інтерактивного мистецтва – «скляні пластини» Марселя Дюшана (1925р.), «рото рельєфи» (1935р.)

ТЕМА 1.2. ФОРМИ ІНТЕРАКТИВНОГО МИСТЕЦТВА. ПРЕДСТАВНИКИ ВІЗУАЛЬНОГО ІНТЕРАКТИВНОГО МИСТЕЦТВА кінця ХХ поч. ХХІ ст.

Форми інтерактивного мистецтва: монтажне мистецтво, інтерактивна архітектура, інтерактивний фільм або оповідь, танок, музика.

Перші представники Динамічне мистецтво – динамічний живопис Сан Басе. Механіко-електрична інтерактивність. Інтерактивність в відеоіграх. Електронна ієтерактивність. Комп'ютерана інтерактивність.

Технологічні мистецтва. Види технологічних мистецтв. Відомі персоналії та винаходи. Сучасні практики: перформанс, хеппінг, акція.

Навколишнє середовище та його взаємодія з мистецтвом. Еолійська арфа як один із музичних інструментів, що взаємодіє з вітром. Ерік Самах (1983р.), та вітер на острові Вассів'єр та ін.

Інтерактивна архітектура: Інститут миру в Парижі (1987р), Музей Тейт, Вікторії і Альберта, Музей науки в Лондоні.

Представники інтерактивного мистецтво та їх твори.

Перформанс як один з видів інтерактивного мистецтва. Композитор Джон Кейдж – «4'33» (1952р.). Перформанси – Марини Абрамович, Іва Кляйна, Криса Бурдена, Риркрита Тіраванія та ін.

ТЕМА 1.3. ОСНОВИ ІНТЕРАКТИВНОГО ДИЗАЙНУ. ІНТЕРАКТИВНИЙ

ДИЗАЙН ХХІ СТОЛІТТЯ. ПРЕДСТАВНИКИ ІНТЕРАКТИВНОГО ДИЗАЙНУ

Основи інтерактивного дизайну. Визначення інтерактивного дизайну. Базові елементи які забезпечують інтерактивний дизайн.

Основні умови існування інтерактивного дизайну за Ровіною Рід Костеллоу.

Передумови інтерактивного дизайну: час, темп, реакція, контекст, метафора, абстракція.

Заперечення інтерактивності: пауза, неактивність. Синтез мистецьких практик в інтерактивному дизайні.

Представники інтерактивного дизайну. Творчість дизайнерів: Wan Xia Xsao, та його 3Д вітражі, архітекторів компанії Moxie Design (інтерактивні інтер'єри ресторанів), дизайнер меблів – Alexandre Chapelin, Adrian Lake – дизайнер інтер'єрів для багатофункціональних магазинів, та інших дизайнерів одягу та інтер'єру.

РОЗДІЛ 2. ХУДОЖНЬО-ОБРАЗНІ ПРОБЛЕМИ ІНТЕРАКТИВНОСТІ В СУЧАСНИХ ПРАКТИКАХ

ТЕМА 2.1. ПРОБЛЕМИ ЕСТЕТИКИ ІНТЕРАКТИВНОГО МИСТЕЦТВА

Питання естетики в сучасному мистецтві. Питання естетики інтерактивного мистецтва полягає в більшій мірі в якості й стратегії взаємодії, в той момент коли інші елементи твору відходять на другий план і підкорюються самому процесу взаємодії.

Проблеми інтеракції художника, глядача і образотворчої системи. Розширення меж інтерактивного мистецтва як мистецтв нових медіа, нет-арту, софт-арту.

ТЕМА 2.2. ПРОБЛЕМИ ВІРТУАЛЬНОСТІ В КОНТЕКСТІ ІНТЕРАКТИВНИХ МИСТЕЦЬКИХ ПРАКТИК: В РЕКЛАМІ, МОДІ, ДИЗАЙНІ

Поняття віртуальної реальності. Віртуалізація культури. Кібер культура. Віртуальність в мистецьких практиках. Віртуальність в контексті реклами. Віртуальні виміри моди.

Естетика електронного мистецтва.

Види та принципи віртуалізації об'єктів в дизайні.

Віртуальний простір та простір взаємодії в сучасних мистецьких практиках.

ТЕМА 2.3. СИМБІОЗ МИСТЕЦТВА І ПЕРФОРМЕРА. ТЕХНОЛОГІЧНЕ МИСТЕЦТВО. ПРОЕКТУВАННЯ ВЗАЄМОДІЇ

Глядач як перформер. Синтез мистецтв в культурі. Технологічне мистецтво. Види технологічного мистецтва:

«алгоритмічне мистецтво»;
 «оточуючий розум»;
 «біоархітектура»;
 «культура 2.0»;
 «електронне мистецтво»;
 «енвайроменталізм»;
 «генеративне мистецтво»;
 «нет-арт»;
 «культура мейкерів»;
 «нойз»;
 «саунд-арт» та ін..

Проектування взаємодії в сучасних мистецьких практиках, в дизайні.

РОЗПОДІЛ ГОДИН ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва розділу і теми	Кількість годин
		денна форма
РОЗДІЛ 1. ВІЗУАЛЬНІ МИСТЕЦТВА В КОНТЕКСТІ ІНТЕРАКТИВНОСТІ		
1.1.	Інтерактивне мистецтво. Основні поняття та характеристики інтерактивності	2
1.2.	Форми інтерактивного мистецтва. Представники візуального інтерактивного мистецтва кінця ХХ початку ХХ ст.	6
1.3.	Основи інтерактивного дизайну. Інтерактивний дизайн ХХІ ст. Представники інтерактивного дизайну	4
РОЗДІЛ 2. ХУДОЖНЬО-ОБРАЗНІ ПРОБЛЕМИ ІНТЕРАКТИВНОСТІ В СУЧАСНИХ ПРАКТИКАХ		
2.1.	Проблеми естетики інтерактивного мистецтва	4
2.2.	Проблеми віртуальності в контексті інтерактивних мистецьких практик: в рекламі, моді, дизайні	6
2.3.	Симбіоз мистецтва і перформера. Технологічне мистецтво. Проектування взаємодії	4
Усього годин		26

ВИДИ РОБІТ І ЗАВДАНЬ. ІНСТРУМЕНТАРІЙ НАВЧАННЯ

Види робіт для осмислення понять і практичного засвоєння курсу:

- вивчення наукової літератури;
- коментування основних положень курсу;
- аналіз наукових текстів відповідно до обраної теми;
- презентація підготовленого індивідуального навчального проекту;
- індивідуальні завдання:

ПОЛІТИКА КУРСУ

Оцінювання (усних повідомлень і практичних завдань із питань курсу, аналізу наукової й навчально-методичної літератури, самостійна й індивідуальна робота за темами, виконання тестових завдань і т. ін.) здійснюється з позицій дотримання академічної доброчесності, ґрунтоване на чинних нормативних документах.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для іспиту, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
84–89	B	добре	
74–83	C	задовільно	
66–73	D		
61–65	E		
21–60	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незадовільно з можливістю повторного складання
0–20	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

РЕКОМЕНДОВАНА ЛИТЕРАТУРА

Основна

1. Anton David, Kurillo Gregorij, Bajcsy Ruzena. User experience and interaction performance in 2D/3D telecollaboration. *Future Generation Computer Systems*. Volume 82, May 2018, Pages 77-88. <https://doi.org/10.1016/j.future.2017.12.055>
2. Ariga Taeko. Sensory vision □ Development of a course for physical interaction and graphics. *Computers & Graphics*. Volume 34, Issue 6, December 2010, Pages 800-810. <https://doi.org/10.1016/j.cag.2010.09.013>
3. Bongers A.J. Interaction in multimedia art. *Knowledge-Based Systems*. Volume 13, Issues 7-8, 1 December 2000, Pages 479-485. [https://doi.org/10.1016/S0950-7051\(00\)00068-X](https://doi.org/10.1016/S0950-7051(00)00068-X)
4. Bret Victor. The Future of interaction design. November 8, 2011. URL: <http://worrydream.com/ABriefRantOnTheFutureOfInteractionDesign/>
5. Dan Saffer. A Definition of Interaction Design. URL: <http://www.odannyboy.com/blog/archives/001000.html>
6. Giaccardi Elisa. Mediators in visual interaction: An analysis of the “Poietic Generator” and “Open Studio” *Journal of Visual Languages & Computing*. Volume 17, Issue 5, October 2006, Pages 398-429. <https://doi.org/10.1016/j.jvlc.2005.04.001>
7. Kim, Wickhamb Mark, Fillisc Ian. Exploring supply-side network interactions in the visual art production process. *Poetics*. Volume 69, August 2018, Pages 57-69. <https://doi.org/10.1016/j.poetic.2018.04.002>
8. Kukhta Maria, Pelevin Yevgeniy. The Specifics of Creating Emotional Comfort by Means of Modern Design. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*. Volume 166, 7 January 2015, Pages 199-203. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.12.510>
9. Ostrowicki M. *Wirtualne realis. Estetyka w epoce elektroniki*. – Kraków, 2006. 252 s.
10. Reimann, Robert. So you want to be an Interaction Designer. URL: <https://www.cooper.com/journal/2001/06/so>
11. Sawyer R. Keith. Thinking Skills and Creativity. 8 August 2018. <https://doi.org/10.1016/j.tsc.2018.08.002>
12. 10.000 Moving Cities – Same but Different, AR (Augmented Reality) Multiplayer Game, Art Installation, 2018. Marc Lee. <https://marclee.io/en/10-000-moving-cities-same-but-different/>
13. Steier Rolf, Pierroux Palmyre, Krang Ingeborg. Embodied interpretation: Gesture, social interaction, and meaning making in a national art museum. Volume 7, December 2015, Pages 28-42. <https://doi.org/10.1016/j.lcsi.2015.05.002>
14. Süzen Hatice Nilüfer, Mamur Nuray. Reflection of “Philosophy” on Art and Philosophy of Art. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*. Volume 122, 19 March 2014, Pages 261-265. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.01.1339>
15. Francesca Franco. *Generative Systems Art: The Work of Ernest Edmonds*. Routledge, 2017-10-05. 240 c.
16. Cat Hope, John Charles Ryan. *Digital Arts: An Introduction to New Media*. Bloomsbury Publishing USA, 2014-06-19. 246 c.
17. Wallace P. *Psychologia Internetu*. Poznań, 2001. 355 s.
18. Агапова И. *Adobe Photoshop CS3. Чудеса ретуши (+ DVD-ROM)*. Минск: BHV, 2008. 208 с.
19. Белик А. А. Теория «Я» Дж. Г. Мида и психологическая антропология / Социальная психология и общество. 2011. № 1. С. 31–43.

20. Белов А. Б. Роль обратной связи в общении : основные направления исследований в зарубежной социальной психологии / Вопросы психологии. 2014. № 3. С. 149-157.
21. Бодряр Ж. Симулякр і симуляція. Київ, 2004. 230 с.
22. Ботелло К. Adobe InDesign, Photoshop и Illustrator. Руководство дизайнера (+ CD-ROM). Москва: ЭКСМО, 2008. 600 с.
23. Джорджес Г. Цифровая фотография. От снимка до плаката. Москва: Вильямс, 2007. 384 с.
24. Кравчак Михал, март 2016. Технологическое искусство от А до Я. URL: <https://culture.pl/ru/article/tehnologicheskoe-iskusstvo-ot-a-do-ya>
25. Малауф Дэвид. Основания интерактивного дизайна. URL: <http://www.distancelearning.ru/db/el/B1A04995D82EE861C32573830029B1A3/doc.html>
26. Пол Кристиан. Цифровое искусство. Москва: ООО «Ад Маргинем Пресс», 2017, 460 с.
27. Современная западная философия. Энциклопедический словарь / под. ред. О. Хеффе, В. С. Малахова, В. П. Филатова, при участии Т. А. Дмитриева. Москва, 2009. с. 145.
28. Таугі Лоренцо. Морис Бенаю. URL: http://contemporary-artists.ru/Maurice_Benayoun.html
29. Шандренко О. М. Віртуальний простір моди. Київ: КНУКІМ, 2011. 141 с.
30. Шандренко О. М. Комп'ютерні технології в дизайні одягу. Культура і мистецтво в сучасному світі: Наукові записки КНУКІМ. Вип. №11. Київ: КНУКІМ, 2010. С. 280-290.
31. Шибутані Т. Социальная психология. Ростов-на-Дону: Феникс, 2002. 544 с.
32. Эванс Д. Цифровая фотография. Гламур. Практическое руководство. Москва: Ниола 21 век, 2007. 144 с.

Інформаційні ресурси

34. Сімейство Adobe Photoshop. [Електронний ресурс] Режим доступу <http://www.adobe.com/ua/products/photoshopfamily.html>
35. Информационный портал агентства модных инноваций iNNOVATRENDY. [Електронний ресурс] Режим доступу <http://innovatrendy.com/>
36. Инновации в дизайне. [Електронний ресурс] Режим доступу <http://www.novate.ru/>
37. <https://mai.art/>
38. <https://snob.ru/selected/entry/1412> (лекції М. Абрамович)
39. <http://www.zefrank.com/> (віртуальне малювання голосом)
40. <https://digitalobjects.art/dontsave> (David Kraftsow programmer and artist)